

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В
ОСВІТІ:
теорія і практика**

Збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

Мукачево
(27 серпня 2021 року)

УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

Б59

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Наково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 1 від 31.08.2021 р.)

Відповідальний за випуск – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Прокопович Л.С.

Головний редактор:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор, ректор МДУ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Моргун А. В. – декан гуманітарного факультету, кандидат філологічних дисциплін, доцент.
Прокопович Л. С. – кандидат філологічних дисциплін, доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Мовчан К. М. – директор Наукової бібліотеки МДУ, старший викладач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Курило О. Й. – кандидат філологічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Попович Н.Ф. – кандидат філологічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Бабіля М. В. – провідний бібліограф, асистент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика: збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 27 серпня 2021 р. Мукачево / ред. кол.: Т. Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2021. – 69 с.

2018. – 56 с.
2. Дрешер Ю.Н. Библиотерапия: теория и практика: учеб. пособие / Ю.Н. Дрешер. – Санкт-Петербург: Профессия, 2008. – 272 с.
 3. Українська бібліотечна енциклопедія. Бібліотерапія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ube.nlu.org.ua>.

УДК 159.964.22:028.02:023.4-051(043.2)

КУРИЛО О.Й.,
ПРОКОПОВИЧ Л.С.,
Мукачівський державний університет

БІБЛІОТЕКОТЕРАПІЯ ЯК НАПРЯМОК РОБОТИ СУЧАСНОГО БІБЛІОТЕКАРЯ

Останнім часом питання бібліотерапії в сучасному світі набуває особливої ваги, що пов'язано, зокрема, зі зростаючим обсягом інформації, психологічним навантаженням на людину, несприятливими умовами навколишнього середовища тощо. Тому сьогодні бібліотекотерапію варто розглядати як лікування всіма бібліотечними засобами не лише окремої особистості, але й суспільства, в цілому.

Першопочатки бібліотекотерапії знаходимо ще в період античності, коли стародавні греки асоціювали поняття «книга» з поняттям «душевне здоров'я» і вважали бібліотеки «ліками для душі». Саме в ці історичні періоди закладалися основи для розвитку всебічно розвиненої та гармонійної особистості, базис яких складають вже визначені видатними філософами та мислителями бібліотерапевтичні ідеї – знаходити гармонійне «Я» у Всесвіті за допомогою книги [2, с.66].

Наукове обґрунтування це явище отримало лише на початку ХХ століття. У перекладі з грецької бібліотекотерапія означає «лікування книгою», в основі якої лежить систематичне читання, що призводить до покращення психологічного стану читача. Це спеціальний корекційний вплив на людину за допомогою читання спеціально дібраної літератури з метою нормалізації чи оптимізації її психічного стану [1, с.10]. Метою бібліотерапевтичної роботи сучасного бібліотекаря є: дати читачеві інформацію про його проблеми й допомогти проникнути в їх сутність; розглянути нові цінності та відношення; сформулювати усвідомлення того, що іншим людям теж траплялись подібні проблеми, й показати, як вони їх вирішували.

Чимало фахівців розглядають цю науку на межі бібліотечної справи й медицини. Вона пов'язана із залученням людини до читання на основі

синтезування ситуацій обслуговування з метою зміни чи вирішення її особистих проблем. Бібліотекотерапію науковці розглядають як комплексну наукову дисципліну (Б.С. Крейденко), як розділ бібліотекознавства (Б.А. Симонов), як напрямок педагогічного читання (Ю.Н. Дрешер) [1, с.9]. Бібліотерапевтична практика стає все більш актуальною і до її процесу долучаються як бібліотекарі, так і психотерапевти. У США та Канаді, наприклад, бібліотерапія розглядається через призму медичних наук і цією діяльністю займаються психологи та психотерапевти «в умовах лікарні» [3, с.697].

На ефективність бібліотекотерапії мають вплив багато факторів, зокрема: вдалий підбір потрібної літератури, завдання, принципи й рівні бібліотерапевтичного процесу, правильне застосування основних бібліотерапевтичних методів тощо. Але особливо значимою є робота сучасного бібліотекаря, спрямована на залучення відвідувачів бібліотеки до активного читання. У бібліотечному спілкуванні важливою є як вербальна, так і невербальна комунікація. Адже від уміння бібліотекаря спілкуватися з людьми залежить настрої читача, почуття задоволення, впевненість у своїх силах, бажання все глибше й глибше занурюватися у світ друкованого й електронного слова тощо.

Бібліотекотерапія має свої суттєві переваги, зокрема: розвиває мислення читача, розширює його світогляд, дає естетичну насолоду, зменшує стрес, збільшує словниковий запас, допомагає краще спілкуватися з людьми, надає впевненості, робить людину молодшою, творчою, покращує настрої, концентрацію уваги, сон, навчає бути людяними, розвиває кращі моральні якості та інше. Це, по суті, можна сказати, найуніверсальніший і найпростіший спосіб розваг, а також важлива складова духовного та культурного розвитку.

Таким чином, переорієнтація книгозбірень на бібліотекотерапевтичний напрямок, що відповідає потребам читачів, дозволить, у свою чергу, підвищити престиж бібліотек як соціальних інститутів, спроможних допомогти людині скоректувати негативні наслідки соціальних та особистих змін, досягти гармонійного самовдосконалення особистості.

Список використаних джерел

1. Библиотерапия: методические рекомендации / сост. В.В. Головач. – Мариуполь: МГУ, 2018. – 56 с.
2. Заїчко А. С. Бібліотерапія в освіті [Електронний ресурс] / А. С. Заїчко // Бібліотека закладу вищої освіти в умовах трансформаційних змін: відкрита наука, відкритий доступ, цифрова педагогіка: матеріали Всеукр. наук.-практ.конф., Полтава, 20-21 вересня 2018 р. – Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка. – С. 66-70. – Режим доступу: <http://www.dspace.pnpu.edu.ua>.

3. Трофимова Р. Трактовки библиотерапии / Р. Трофимова // Мир науки, культуры, образования. – Горно-Алтайск, 2007. – № 1. – С. 69-72.

УДК 159.9:81:615.8

МАРЦЕНЮК М.О.,
Мукачівський державний університет

*ПСИХОЛОГІЧНІ ТА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ МЕТОДУ
МОВНОЇ ТЕРАПІЇ*

За своєю структурою та правилами мова є одним з найскладніших винаходів людства, проте діти різних народів світу з надзвичайною легкістю в ранньому дитинстві засвоюють її та оволодівають мовленням. Цікаво, що цей процес починається у всіх дітей практично однаково та проходить одні й ті ж самі стадії.

Формування мовлення – процес складний та різнофакторний, до якого залучені ряд складових: центральна нервова система, рухова та емоційно-вольова сфери. Мовлення відіграє виключно важливу роль у формуванні вищих психічних функцій дитини. Дефекти мовлення – це серйозні проблеми в розвитку дитини, в формуванні його вищих психічних функцій, а саме: пам'яті, мислення, логіки, уваги, а також приймає участь в плануванні та регулюванні поведінки дитини, впливає на розвиток особистості в цілому. Дитині з такими особливостями буде важко засвоїти дошкільну підготовку та навчальну програму у школі. В подальшому можливі труднощі в навчанні, порушення читання, письма. Дітям з порушенням мовлення притаманними є: нестійкість інтересів, низька спостережливість, низька мотивація, негативізм, імпульсивність, підвищена дратівливість, невпевненість у собі, агресія та образливість. У таких дітей можуть виникати труднощі при спілкуванні з оточуючи та побудові стосунків з однолітками, що в майбутньому може призвести до проблем в сфері соціальної та професійної адаптації [1; 2].

В сучасній психолого-педагогічній практиці велике коло мовленнєвих проблем і труднощів може корегуватися за допомогою *мовної терапії*. Мовна терапія - це метод, спрямований на покращення мовлення дитини, її здатності розпізнавати мову та покликана усунути такі проблеми, як погана артикуляція окремих звуків, заїкання, фонологічні і голосові розлади.

Мовна терапія допомагає дитині краще виражати себе через вербальне і невербальне мовлення. Основна увага в ній приділяється:

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>